

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ἐντεταλμένου ὑφηγητοῦ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΤΟΝ ΕΦΕΣΙΟΝ

Ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν κριτικῶν ἐκδόσεων τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Tà kat' Anthian kai' Abrokomēn Ephesiaká*» ἔργου τοῦ Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου, ὅπερ ἔχει παραδοθῇ εἰς ἓν μόνον χειρόγραφον ¹, αἱ σπουδαιότεραι εἶναι δύο, αἱ νεώτεραι ² : α') ἡ τοῦ Γερμανοῦ R. Hercher ³ καὶ β') ἡ τοῦ Γάλλου G. Dalmeida ⁴.

Ὁ Hercher τὸ μὲν υἱοθετῶν τὰς πλείστας τῶν διορθώσεων ⁵, ἃς προέτεινεν ὁ ἀττικίζων Ὀλλανδὸς C. G. Cobet ⁶, τὸ δὲ προβαίνων εἰς αὐθαιρέτους διορθώσεις ἡλλοίωσεν ἐν πολλοῖς τὸ κείμενον, ὥς τοῦτο παραδίδεται εἰς τὸν Λαυρεντιανὸν κώδικα, μεταβαλὼν ἐπὶ τὸ ἀττικώτερον πολλοὺς γραμματικοὺς τύπους αὐτοῦ ⁷. Βεβαίως ὁ Ξενοφῶν ὁ Ἐφέσιος ὑπῆρξεν ἀττικί-

1 Cod. Laurentianus conv. soppr. 627, χαρτῶς, διαστάσεων 173×128 χιλ., τοῦ 13/14ου αἰ., συγκείμενος ἐξ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα φύλλων. Οὗτος περιέχει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰς μυθιστορίας τῶν Χαρίτωνος καὶ Λόγγου, ὡς καὶ τμῆμα τῆς μυθιστορίας τοῦ Ἀχιλλέως Τατίου.

2 Δὲν ἠδυνήθημεν δυστυχῶς μέχρι τοῦδε νὰ ἴδωμεν τὴν ἐν L'année philologique 38, 1967, 314 ἀναγγελθεῖσαν ἐκδοσιν, ἣν ἐξεπόνθησεν ὁ C. Miralles, Xenophon Ephesios, Efesiaques, text rev. i trad. Fund. Bernat Metge, Escript. grecs Barcelona Tip. Emporium 1967.

3 Ἑρωτικῶν Λόγων Συγγραφεῖς. Erotici Scriptores Graeci, A', Lipsiae 1858.

4 Xénophon d'Éphèse. Les Éphésiaques ou le roman d'Habrocomès et d'Anthia. Texte établi et traduit, Paris (Budé) 1926 (ἀνατύπ. 1962).

5 Πβ. π.χ. σ. 333,7 (ἐκδ. Hercher) κρατήσσει ἀντὶ κρατήσαι τοῦ κώδικος, 334, 25 καθειστήκεισαν ἀντὶ καθειστήκεισαν, 344, 26 τοῦνομα ἀντὶ τὸ ὄνομα, 352, 21 προῦπεμψεν ἀντὶ προέπεμψεν, 354, 26 τάληθές ἀντὶ τὸ ἀληθές, 370, 28 περιεορήετο ἀντὶ περιέορησε.

6 Variae lectiones in Xenophontem. Mnemosyne 7, 1858, σσ. 249 - 328 καὶ 385 - 449.

7 Πβ. π.χ. 335, 4 (ἐκδ. Hercher) ἀνεκάετο ἀντὶ ἀνεκαίετο τοῦ κώδικος, 336, 18 ἐξετετέλεστο ἀντὶ ἐκτετέλεστο, 354, 19 θάρρει ἀντὶ θάρσει, 362, 22 εἰπέ μοι τὰ σεαυτοῦ ἀντὶ εἰπέ μοι τὰ ἐαυτοῦ, 359, 12 θάλαττα ἀντὶ θάλασσα.

σωμεν τοῦτο διὰ τοῦ δέ, τὸ δ' ἐπόμενον τις νὰ διορθώσωμεν εἰς εἷς, τ.ἔ. οὐδὲ εἷς. Πβ. Ξεν. Ἐφεσ. 1, 2, 8 καὶ οἷος οὐδὲ εἷς καλοῦ μῖμημα θεοῦ¹.

1, 2, 4 (σ. 5, 1) καὶ σκευή κνηγετικά ὧδε πολεμικά, τὰ δὲ πλείστα εἰρηνικά

Τὸν τύπον ὧδε τοῦ κώδικος ὁ Hirschig ἀντικαθιστᾷ διὰ τοῦ *τὰ μὲν. Εἴτα ὁ T. W. Lumb προτείνει ὥν τὰ μὲν, ὅπερ δέχεται καὶ ὁ Dalmeida. Τέλος ὁ μὲν Jackson γράφει ἀντ' αὐτοῦ ἔστι δ' ἃ καὶ, ὁ δὲ G. Giangrande² ἐνίοτε. Ἡμεῖς προτείνομεν τὴν διόρθωσιν τοῦ ὧδε εἰς ἔτι καὶ, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ δύο χωρία τοῦ συγγραφέως : 1, 11, 5 «Ἀβροκόμη, πεπίστενκας ὅτι, ἐὰν ἀπαλλαγῶ σοῦ, περὶ ἀνδρός ἔτι καὶ γάμον σκέφομαι» καὶ 5, 7, 2 «οὐχ ἱκαναὶ γὰρ αἱ πρότερον συμφοραί, τὰ δεσμά, τὰ ληστήρια, ἀλλ' ἔτι καὶ πορνεύειν ἀναγκάζομαι;» Ἦτοι γράφομεν : καὶ σκευή κνηγετικά, ἔτι καὶ πολεμικά, τὰ δὲ πλείστα εἰρηνικά.

1, 2, 8 (σ. 5, 26) ἔτρεψαν δὲ τὰς ὄψεις ἐπ' αὐτὸν βοῶντες ἀπὸ τῆς θέας ἐκ-
πεπληγμένοι

Ὁ Palaiet διόρθωσε τὸν τύπον τοῦ χειρογράφου ἀπὸ εἰς ὑπὸ, ὃν οἱ Hercher καὶ Dalmeida εἰσήγαγον εἰς τὸ κείμενον αὐτῶν. Ἡ διόρθωσις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ἡ πρόθ. ἀπὸ τοῦ κώδικος χρησιμο-
ποιεῖται ἤδη ἐν τῇ Κοινῇ ἐπὶ αἰτίας ἀντὶ τῆς δοκίμου χρήσεως ὑπὸ μετὰ
γενικῆς³. Πβ. Κ. Δ. Λουκά 22, 45 εὔρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύτης.

1, 4, 1 (σ. 6, 30) λαβὼν δὲ τὴν κόμην ὁ Ἀβροκόμης καὶ σπαράξας τὴν ἐσθῆτα

Ταῦτα ἀναφέρει ὁ κώδιξ ὡς καὶ αἱ ἐκδόσεις τῶν Hercher καὶ Dalmeida. Μετὰ τὸ σπαράξας ὁ A. E. Locella⁴ προσέθηκε περιωρηξάμενός τε. Συμφω-
νοῦμεν μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν προσθήκην τῆς μετοχῆς περιωρηξάμενος,
ἀλλ' ἀντὶ τε γράφομεν καὶ, ἦτοι καὶ περιωρηξάμενος, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν
τὸ ὅμοιον χωρίον 2, 5, 6 καὶ σπαράξασα τὰς κόμας καὶ περιωρηξαμένη τὴν
ἐσθῆτα. Ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι βεβαίως ἀναγκαία, διότι ἡ λ. τὴν ἐσθῆτα
δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν μετοχὴν σπαράξας, ἀλλ' εἰς τὴν περιωρη-

1. Περὶ τῆς χρήσεως οὐ... οὐδὲ... οὐδὲ... πβ. Ἡροδ. 2, 142, 3 Ξεν. Ἐφεσ. 3, 8, 2 καὶ 5, 9, 6.

2. Konjekturen zu Longos, Xenophon Ephesios und Achilles Tatios : Miscellanea critica. Μέρος Α', Leipzig 1964, σσ. 105 - 112.

3. Βλ. F. Blaß - A. Debrunner, A Greek Grammar of the New Testament and Other Christian Literature. Ἀνατεθεωρημένη καὶ ἐπιτυχημένη μορφή τῆς γερμανικῆς 9/10ης ἐκδόσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ R. W. Funk, Chicago 1961 (ἀνατύπ. 1967), § 176 καὶ 210.

4. Xenophontis Ephesii de Anthia et Habrocome. Ephesiacorum libri V. Graece et latine. Vindobonae 1796.

ξάμενος, ἥτις προφανῶς ἐξέπεσεν. *περιορρήννμι ἢ περιορρήννμαι τὴν ἐσθῆτα* εἶναι λίαν γνωστὴ φράσις τοῦ ἔργου τούτου· πβ. πρὸς τοῦτοις καὶ τὰ χωρία 2, 6, 2 3, 7, 2 καὶ 5, 5, 2. Πβ. ἐπίσης καὶ Χαρίτ. 3, 10, 3 *τὴν ἐσθῆτα περιορρή- ξατο*. Ἐξ ἄλλου ἡ μετοχὴ *σπαράξας* ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν αἰτ. *τὴν κόμην*, μεθ' ἧς ἀποτελεῖ ἐπίσης λίαν γνωστὴν φράσιν τῆς ἐν λόγῳ μυθιστορίας. Πβ. πρὸς τοῖς ἀνωτέρω καὶ τὸ χωρίον 3, 5, 2 *σπαράξασα τὰς κόμας*. Πβ. ἐπίσης καὶ Χαρίτ. 2, 7, 2 *σπαράσσουσα τὴν κόμην* καὶ 3, 10, 4 *τὰς κόμας σπαράξασα*.

1, 4, 4 (σ. 7, 16) *ικέτην ἔχεις ἄσωτον σόν*

Τὸ παραδεδομένον *ἄσωτον σόν* μετέβαλεν ὁ μὲν F. Jacobs εἰς *ἀλλὰ σῶσον τόν*, ὅπερ ἐδέχθη καὶ ὁ Dalmeyda, ὁ δὲ Hercher εἰς *σὺ δὲ σῶσον τόν*. Ἀτόπως ἐνταῦθα ἀθετεῖται τὸ ἐπίθ. *ἄσωτον*, διότι ἡ σημασία αὐτοῦ «ὁ ἄνευ ἐλπίδος σωτηρίας, ὁ ἐν ἀπογνώσει ὢν» ἀρμόζει εἰς τὸ προκείμενον χωρίον. Ἀλλωστε ἡ τοιαύτη χρῆσις εἶναι γνωστὴ ἐν αὐτῇ ἡδὴ τῇ ἀρχαιότητι. Πβ. Ἀριστ. Προβλ. 962 β 5 *διὸ καὶ τοὺς ἐκθνήσκοντας κινεῖσι παρ- μινῶ, ὡς ἐὰν μὴ τούτῳ δύνωνται πάσχειν, ἄσώτους ὄντας*. Ὡς πρὸς τὴν διόρ- θωσιν τοῦ *σόν* εἰς *τόν* συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ Jacobs.

1, 4, 5 (σ. 7, 21) *μεγάλην τῆς ὑπεροφίας ἐνενοεῖτο τιμωρίαν εἰσπράξασθαι τὸν Ἀβροκόμην*

Οἱ Hercher καὶ Dalmeyda γράφουν *ἐνενοεῖ* ἀντὶ τοῦ μέσ. *ἐνενοεῖτο* τοῦ κώδικος. Ἡμεῖς δεχόμεθα τὸν τύπον τοῦ χειρογράφου ὡς ὀρθόν. Ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ καὶ ἀλλαχοῦ τὸν τύπον τοῦτον ἐν 3, 5, 2 *ἐνενοεῖτο* δὲ ἅμα πολλά, ὡς ἐπίσης καὶ ἄλλους μέσους τύπους ρημάτων ἀντὶ τῶν ἐνεργητικῶν, ὅπερ φαινόμενον εἶναι σύνηθες εἰς τὴν μετακλασσικὴν περίο- δον¹. Πβ. 5, 10, 5 *χοὰς ἐπένεγκαι* 5, 10, 12 *ἐθεραπεύοντο* (δηλ. τὸν Ἀβρο- κόμην) κ.τ.λ.

1, 8, 2 (σ. 11, 3) *οἱ δὲ ἱππεύοντες ἀναβάται στρουθοῖς*

Πάντες οἱ ἐκδόται διατηροῦν ἐν τῷ κειμένῳ αὐτῶν τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος *ἀναβάται*. Ἀλλ' ἐκ τοῦ γεγονότος καὶ μόνον, ὅτι ἐνταῦθα ἀπαντῶσι δύο κατὰ παράταξιν συνώνυμα, πρέπει ἢ γρ. *ἀναβάται* νὰ ἀπορροφηθῇ. Διὰ τοῦτο ὀρθῶς ἐχώρησεν εἰς διόρθωσιν ταύτης ὁ Giangrande, προτείνας τὴν γρ. *ἀραβίαις* ἢ *ἀραβικαῖς*. Τὴν φράσιν ταύτην χρησιμοποιεῖ ὁ Ἡρακλείδης ὁ Κυμαῖος 2 (FHG 2, 96b) *οἳ τε στρουθοὶ οἱ Ἀράβιοι*. Θεωροῦντες καὶ ἡμεῖς ὀρθὴν τὴν σημασίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ Giangrande προταθέντος *ἀραβίαις*

1. Βλ. Blaß-Debrunner/Funk, § 316 καὶ Papanikolaou, ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 45 κέξ.

ἢ ἀραβικαῖς καὶ ἐχόμενοι τῆς χειρογράφου παραδόσεως προτείνομεν τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀναβάται εἰς *Ναβαταίους* ἢ *Ναβαταίαις*¹. Οἱ Ἄραβες κατὰ τὴν μεταγενεστέραν ἐποχὴν ἐκαλοῦντο καὶ *Ναβαταῖοι* πβ. Διοδ. Σικελ. 3, 43, 4 *περιοικούμενος* *πολλαῖς* *κώμαις* *Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων* *Ναβαταίων*². Ἡ λ. *Ναβαταῖος* μαρτυρεῖται καὶ ὡς ἐπιθετον³.

1, 8, 3 (σ. 11, 6) Ἄρης ἦν οὐχ ὥπλισμένος, ἀλλ' ὡς πρὸς ἐρωμένην τὴν Ἀφροδίτην κεκοσμημένος, ἐστεφανωμένος, *χλαμύδα* ἔχων Ἐρως αὐτὸν ὠδήγει

Οἱ ἐκδότες μεταγράφουν τὸν τύπον *χλαμύδα* τοῦ κώδικος εἰς *χλανίδα*, ὁ δὲ Hemsterhuis διώρθωσεν εἰς *χλαινίδα*. Αἱ διορθώσεις αὗται, καθ' ἡμᾶς, εἶναι περιτταί. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ φέρεται ὁ Ἄρης, ὁ θεὸς τοῦ πολέμου, ἔχων *χλαμύδα*. Ἐκ τῶν συμφραζομένων «Ἄρης ἦν οὐχ ὥπλισμένος, . . .» προφανῶς οἱ ἀνωτέρω ὠδηγήθησαν εἰς διόρθωσιν τῆς γρ. *χλαμύδα* («χονδρὸν στρατιωτικὸν ἐπανωφόριον») εἰς *χλανίδα* («λεπτὸν μάλλινον ἐπανωφόριον»). Ἄλλ' ἡ *χλαμὺς* δὲν ἦτο μόνον στρατιωτικὸν ἔνδυμα. Καὶ ὁ Ἐρως μετὰ *χλαμύδος* ἀναφέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματείᾳ πβ. Σαπφῷ 54 (Lobel - Page), Φιλοστρ. Εἰκ. 1, 6 καὶ Ἀνθ. Παλ. 12, 78 (Μελ.). Προσέτι παρὰ Χαρίτωνι βλέπομεν, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται ἔφερον *χλαμύδας* : 4, 3, 7 *εὐθὺς οὖν προσέταξε τοῖς οἰκέταις ἄγειν ἐπὶ λουτροῦ καὶ τὰ σώματα θεοραπεῦσαι, λουσαμένοις δὲ περιθεῖναι χλαμύδας Ἑλληνικὰς πολυτελεῖς*. Ὅθεν ἡ γρ. *χλαμύδα* τοῦ κώδικος δὲν δεῖται διορθώσεως.

1, 10, 1 (σ. 12, 28) ἀπολαύσαντες ἀλλήλων ὧν ἐπεθύμησαν χρόνων καλῶν

Τὸ *χρόνων καλῶν* τοῦ χειρογράφου διορθοῖ ὁ μὲν Hemsterhuis εἰς *χρόνῳ καλῶν*, ὅπερ δέχεται καὶ ὁ Dalmeyda, ὁ δὲ Hercher εἰς *χρόνῳ καλῶς*. Ἡμεῖς προτείνομεν τὴν διόρθωσιν *χρόνῳ πολλῶ* πβ. τὴν αὐτὴν φράσιν ἐν τῷ χωρίῳ 3, 2, 4 καὶ *χρόνῳ συνῆμεν πολλῶ*, *στέργοντες ἀλλήλους διαφερόντως* προσέτι πβ. 5, 6, 4 *χρόνῳ* *δέ* *τινι* *ἐκεῖ* *γενέσθαι* καὶ 5, 9, 1 καὶ *ὀλίγῳ* *συγγενόμενος χρόνῳ*. Ἡ φράσις *χρόνῳ πολλῶ* εὐρήται καὶ παρ' Ἀχιλλ. Τατ. 8, 8, 13 τοῦτον τὸν κατάδικον *χρόνῳ πολλῶ* συνόντα αὐτῇ.

1, 10, 6 (σ. 13, 17) πολλοὶ δὲ θεράπαιναι μελλούσης δὲ τῆς νεὸς ἐπανάξασθαι

Μετὰ τὸ *θεράπαιναι*, ὡς τὸ νόημα τοῦ χωρίου ἀπαιτεῖ, πιθανῶς ὑπῆρχε λέξις τις, ἣτις ἐξέπεσεν. Ὁ Dalmeyda προτείνει, ὅπως προστεθῇ τὸ *ἐνεβιβάζοντο*, μὴ μνημονεύων, δι' ἀγνώστους λόγους, τὸν ἡμέτερον Δ. Κ. Ζαγγο-

1. Ἡ λ. *στρουθός* εἶναι γένους ἄρσ. καὶ θηλ. Πβ. Λεξικά.

2. Πβ. ἐπίσης αὐτόθι, 19, 94. Πλουτ. Δημήτρ. 7, 1 καὶ Στράβ. 16, 776.

3. Βλ. Στέφ. Βούζ., ἐν λ. *Ναβαταῖοι* καὶ W. Pape - E. Benseler, Wörterbuch der griechischen Eigennamen. Braunschweig 1863 - 1870³, ἐν λ. *Ναβαταῖοι*.

γιάννην¹, ὅστις πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ὑποδείξει τὴν προσθήκην ταύτην. Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ μυθιστοριογράφος δὲν χρησιμοποιοῖ τὸ μέσ. ἐμβιβάζομαι, ἀλλὰ τὸ ἐνεργ. ἐμβιβάζω (πβ. 2, 9, 2 καὶ 5, 5, 4) ὡς μεταβατικόν, δέον νὰ ἀναζητήσωμεν ἕτερον ρῆμα, ὅπερ καθ' ἡμᾶς εἶναι τὸ ἐπέβαινον. Πβ. 3, 5, 11 καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ἐπιβάς νεὼς ἐπανήχθη 5, 3, 3 ἐπιβάς ἀναγομένῳ πλοίῳ ἐπανήχθη καὶ 5, 15, 1 ἐπιβάντες νεὼς, . . . ἐπανήγοντο. Ἦτοι προτείνομεν : πολλὰ δὲ θεωράται ἐπέβαινον· μελλούσης δὲ τῆς νεὼς ἐπανάσθαι.

1, 10, 6 (σ. 13, 19) πολλὰ δὲ καὶ τῶν . . . μετὰ λαμπάδων

Μετὰ τὸ τῶν ὑπάρχει χάσμα τεσσάρων ἢ πέντε γραμμάτων. Ὁ Cobet προέτεινεν, ὅπως συμπληρωθῇ τοῦτο διὰ τοῦ ξένων, ὁ Hemsterhuis διὰ τοῦ ἱερείων ἢ ἱερῶν παρθένων, ὁ δὲ Ζαγγογιάννης διὰ τοῦ γυναικῶν. Καθ' ἡμᾶς ἐλλείπει ἡ λ. ἐκεῖ : πβ. 4, 2, 3 τοῦτο γὰρ τῆς ἀνασταυρώσεως ἔθος τοῖς ἐκεῖ καὶ Χαρίτ. 1, 12, 8 γυνή δὲ Συβαρίτις, εὐδαιμονεστάτη τῶν ἐκεῖ 8, 2, 3 τὴν μὲν εἰς Αἴγυπτον πέπομφε καταστησομένην τὰ ἐκεῖ.

1, 11, 1 (σ. 14, 17) πολλὰ ἀνανοῦντες

Ἠμαρτημένον θεωρεῖ τὸν τύπον ἀνανοῦντες ὁ High, ὃν καὶ μεταβάλλει εἰς ἅμα νοοῦντες, μεθ' οὗ συμφωνεῖ καὶ ὁ Dalmeyda. Ἀντιθέτως ὁ Hercher γράφει ἅμα ἐννοοῦντες. Τὴν διόρθωσιν ταύτην εἶχε προτείνει ἤδη ὁ Jacobs², ὅπερ ὁ Hercher προφανῶς ἠγνόει. Ἡμεῖς υἱοθετοῦμεν τὸν παραδεδομένον τύπον ἀνανοῦντες (= ἀναμνησκόμενοι, ἀναλογιζόμενοι), ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν τάσιν τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων, ὅπως χρησιμοποιοῦσι πολλάκις σύνθετα ρήματα ἀντὶ τῶν ἀπλῶν³. Τὸ ρῆμα ἀνανοῶ ἀπαντᾷ ἐπίσης καὶ παρὰ Θεοδ. Προδρ. 8, 212 (ἐκδ. Hercher) ταῖς παρθένους γὰρ τὴν ἐαυτοῦ παρθένον ἀνανοῶν ἐκλαιεν ἐν τῇ καρδίᾳ⁴. Ἄλλωστε ὁ Ξενοφῶν ὁ Ἐφέσιος χρησιμοποιοῖ καὶ ἄλλα σύνθετα· πβ. 1, 15, 4 ἐπανιᾶσθαι 2, 4, 5 προσφθέγγασθαι κ.ά.

1, 12, 1 (σ. 15, 27) οἱ δὲ προσεκύουν καὶ προσεποιούντο

Τὸ προσεποιούντο τοῦ κώδικος θεωρεῖται ὑπὸ πάντων ἡμαρτημένον. Ἄντ' αὐτοῦ προετάρη ὑπὸ μὲν τοῦ Χ. Χ. Χαριτωνίδου⁵ προσεποιυνῶντο,

1. Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς Ξενοφῶντα Ἐφέσιον, Ἀθηνᾶ 9, 1897, σσ. 3-42.

2. Coniecturae de locis nonnullis Achillis Tatii, Xenophontis Ephesii, Callistrati, aliorum. Ἐν Fr. A. Wolf, Litterarische Analekten, τ. Β', Berlin 1820, σ. 38.

3. Βλ. Blaß-Debrunner/Funk, § 116, 1 καὶ Ἀ. Δ. Παπανικολάου, Γλωσσικαὶ Ἑρευναὶ ἐπὶ τοῦ Corpus Hippocraticum. Ἐν Ἀθήναις 1965, σσ. 102-107.

4. Βλ. καὶ Β. Φάβη, Ἀνάλεκτα Φιλολογικά, Ἀθηνᾶ 27, 1915, σσ. 149-150· πβ. Ἰστ. Λεξ. Ἀκαδ., λ. ἀνανοῶ.

5. Σύμμεικτα Κριτικά (Εἰς Ξενοφῶντα τὸν Ἐφέσιον), ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, σσ. 75 κέξ.

ὑπὸ δὲ τοῦ Elsener *προσεπιτυόντο*, ὅπερ ἐδέχθη καὶ ὁ Dalmeyda. Ἐκτὸς τούτων ὁ μὲν Ζαγγογιάννης προέτεινεν *προσέπιπτον* αὐτοῖς, ὁ δὲ T. W. Lumb *ἐπτοούντο*. Ἡμεῖς δεχόμεθα τὴν διόρθωσιν τοῦ Hemsterhuis *προσηύχοντο* ὡς ὀρθοτέραν, βασιζόμενοι εἰς τὰ χωρία : 1, 1, 3 *προσεκύνησαν* ἰδόντες καὶ *προσηύξαντο* καὶ 1, 2, 7 *προσηύχοντο* δὲ πάντες καὶ *προσεκύνουν*.

1, 14, 1 (σ. 17, 26) *ἄλλους τέ τινας τῶν οἰκετῶν*

Οὕτω φέρεται τὸ χωρίον ἐν τῷ κώδικι. Οἱ Hercher καὶ Dalmeyda οὐχὶ ὀρθῶς τονίζουν ¹ *ἄλλους τε τινάς*. Τὸ αὐτὸ πράττουν καὶ ἐν τοῖς χωρίοις : 4, 2, 4 *εἴ τις ἐστί* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *εἴ τις ἐστί* καὶ 4, 2, 5 *μυανθείη ποτε* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *μυανθείη ποτέ*.

1, 15, 4 (σ. 19, 13) *μὴ ἐπὶ πλέον ἐπανιᾶσθαι, ἀλλὰ ἔργον ἔχεσθαι*

Ἀντὶ τοῦ παραδεδομένου *ἐπανιᾶσθαι* ὁ Naber προτείνει *ἔτι ἀνιᾶσθαι*, ὅπερ ἐδέχθη ὁ Dalmeyda. Ἡμεῖς προτιμῶμεν τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος *ἐπανιᾶσθαι*, δεδομένου ὅτι ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου 5, 129 (ἔκδ. Bethe) *Τὸ γὰρ συλλυπεῖσθαι εὐτελές, τὸ δὲ συνανιᾶσθαι ἑτέρας (ἐστὶ) χρείας. Προσῆκοι δ' ἂν ἴσως τῷ συνάχθεσθαι καὶ τὸ ἐπανιᾶσθαι*. Ἐξ ἄλλου ἡ χρῆσις συνθέτων ρημάτων μετὰ μιᾶς ἢ περισσοτέρων προθέσεων εἶναι λίαν συνήθης εἰς τοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς (πβ. καὶ ἀνωτέρω 1, 11, 1).

2, 4, 4 (σ. 24, 19) *ἀπειλείτω νῦν, εἰ θέλει, Μαντῶ ξίφη καὶ βρόχους καὶ πῦρ καὶ πάντα ὅσα δύναται σῶμα ἐνεγκεῖν οἰκέτο*

Τὸ παραδεδομένον *ἐνεγκεῖν* ὁ Bürger διώρθωσεν εἰς *ἀναγκάσαι*, ὅπερ ἐδέχθη καὶ ὁ Dalmeyda. Ὡς παραδόξως ὁμως ἐν τῇ μεταφράσει αὐτοῦ διὰ τῆς λ. *subir* (= ὑπομένειν, ὑφίστασθαι) δὲν μεταγλωττίζει τὸν υἱοθετηθέντα τύπον *ἀναγκάσαι*, ἀλλὰ τὸν τοῦ κώδικος *ἐνεγκεῖν*, δηλ. ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ νόημα τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου. Ἀτόπως, ἐπομένως, ἀθετεῖται ἡ γρ. *ἐνεγκεῖν* τοῦ χειρογράφου. Ἐξ ἄλλου ὁ μυθιστοριογράφος χρησιμοποιοῖ τὸ ρῆμα *φέρω* ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ καὶ εἰς τὸ χωρίον 5, 5, 6 *οὐκ οἴσω πορνοβοσκὸν δεσπότην*.

2, 9, 1 (σ. 28, 19) *κατέκλειστο*

Ἐμφανῶς ὁ τύπος νοσεῖ. Ὁ Dalmeyda διώρθωσε τοῦτον εἰς *κατακέκλειστο*. Ὁ Cobet, ἀντιθέτως, προέτεινε τὸν μετ' αὐξήσεως τύπον *κατεκέκλειστο*, ὅπερ γράφει καὶ ὁ Hercher. Τὸν τελευταῖον τύπον δεχόμεθα καὶ

1. Βλ. R. Kühner - Fr. Blaß, Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache. I 1, Hannover 1890³, σσ. 340 - 343.

ἡμεῖς, διότι ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιοῖ τοῦτον καὶ ἐν τῷ χωρίῳ 4, 6, 7 κατεκέκλειστο.

2, 9, 4 (σ. 29, 5) *ἰκετεύει κατοικτεῖραι*¹ καὶ τηρῆσαι

Ἀναμφιβόλως καὶ ἐνταῦθα τὸ χωρίον νοσεῖ. Μετὰ τὸ τηρῆσαι ὁ Hercher σημειοῖ χάσμα, προτείνει δὲ ἅμα, ὅπως συμπληρωθῇ διὰ τοῦ παρθένου ἢ καθαράν. Ὁ Hemsterhuis προσέθηκεν ἀγνήν, μεθ' οὗ συνεφώνησε καὶ ὁ Dalmeyda ἀναφέρων ὡς συγγενὲς χωρίον τὸ 1, 11, 4 σὺ μὲν ὡς ἐμοὶ μενεῖς ἀγνή. Ἀντ' αὐτοῦ ὅμως ὤφειλεν οὗτος νὰ ἀναφέρῃ τὸ σχετικὸν χωρίον 5, 4, 7 τηρῆσαι ἀγνήν. Προτιμότερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν οὐχὶ ἀγνήν, ἀλλ' ἄχραντον, ὅπερ προέτεινε ὁ Palaiet, βασιζόμενοι εἰς τὸ ὅμοιον χωρίον 2, 13, 8 *ἰκετεύει δὲ αὐτὸν ἀναμεῖναι χρόνον ὀλίγον ὅσον ἡμερῶν τριάκοντα, καὶ ἄχραντον τηρῆσαι*.

2, 10, 2 (σ. 29, 16) *πονηρὰ δὲ καὶ ἐλεεινὰ πεπονθὼς*

Πονηρὰ ἔχει ὁ κωδῖξ. Οἱ ἐκδόται Hercher καὶ Dalmeyda, ἀντιθέτως, οὐδὲν ἀναφέροντες περὶ τοῦ τύπου τούτου εἰσάγουν εἰς τὸ κείμενον αὐτῶν *πόνηρα*, ὅπερ πράττουν καὶ ἐν τοῖς χωρίοις : 5, 4, 11 5, 8, 3 καὶ 5, 8, 8. Οὗτοι προφανῶς ἠκολούθησαν τὴν ἀττικὴν χρῆσιν τοῦ ἐπιθέτου τούτου, καθ' ἣν τὸ *πόνηρος* προπαροξύνεται, ὅταν σημαίνει «ἐπίπονος», ἄλλως (ἐπὶ ἡθικῆς σημασίας) δέξνεται². Ὁ τύπος ὅμως *πόνηρος* εἶναι ἀττικισμός³, ἐν δὲ τῇ Κοινῇ ἀπαντᾷ μόνον ὁ τύπος *πονηρὸς* (πβ. Κ. Δ.). Ὁ Λαυρεντιανὸς κωδῖξ ἔχει εἰς τὸ κείμενον τοῦ Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τοῦ Χαρίτωνος, μόνον τὸ δέξυτονον *πονηρὸς*⁴. Ὡς παραδόξως ὅμως παρέχει οὗτος τὸ ἐπίρρ. *πονήρως* καὶ οὐχὶ *πονηρῶς* ἐν τῇ φράσει α') *διάγω πονήρως* 5, 9, 1 καὶ β') *διάκειμαι πονήρως* 1, 3, 2 1, 4, 6 1, 15, 1 1, 15, 4 2, 3, 3 2, 4, 2 καὶ 5, 8, 3. Πβ. ἐπίσης Χαρίτ. 5, 9, 6 *διάκειται πονήρως*. Κατὰ ταῦτα θεωροῦμεν εὐλόγον τὸ μὲν ὅπως γραφῇ πανταχοῦ ὁ παραδεδομένος δέξυτονος τύπος *πονηρὸς*, τὸ δὲ ὅπως διατηρήσωμεν ἐν τῷ κειμένῳ, ὡς ἀττικισμὸν βεβαίως, τὸ παροξύτονον ἐπίρρ. *πονήρως*.

1. Ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Dalmeyda ἀναγινώσκομεν *κακοικτεῖραι*, ἐνθα πρόκειται προφανῶς περὶ τυπογραφικοῦ σφάλματος.

2. Ὁ Ἡρωδιανὸς (Herodiani Technici. Reliquiae, ἐκδ. Aug. Lentz, τ. Α', Lipsiae 1867 : *Περὶ καθολικῆς προσφῳδίας*, σ. 197, 19) γράφει σχετικῶς : «*Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ πόνηρος καὶ μόχθηρος οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ δέξνεν προπαροξύνουσι, ὅταν τὸν ἐπίπονον καὶ ἐπίμοχθον σημαίνει, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν φαύλων δέξνουσι*».

3. Βλ. W. Schmid, Der Attizismus in seinen Hauptvertretern von Dionysius von Halikarnaß bis auf den zweiten Philostratus, τ. Δ', Stuttgart 1896, σ. 220.

4. Πβ. Χαρίτ. 4, 3, 6 *ἀπηλλάσσετο βίον πονηροῦ καὶ Ξεν. Ἐφεσ. 5, 4, 11 καὶ 5, 8, 8 ἀπαλλαγῆναι τοῦ πονηροῦ τούτου βίου*.

2, 11, 5 (σ. 31, 1) *Λάμπων αἰπόλε, ὡς μέχρι νῦν εὐσέβησας, ἂν ἀποκτείνης*

Οὕτως ἀπαντᾷ ἐν τῷ κώδικι, ὡς καὶ παρὰ Dalmeyda. Ἀντὶ τοῦ ὡς ὁ Hemsterhuis προέτεινεν *ὅς*, ὅπερ ἐδέχθη καὶ ὁ Hercher. Ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ σχετικὸν χωρίον 4, 2, 4 *φιλανθρωπότατε, ὅς Αἰγυπτίον ἔχεις δεχόμεθα* τὴν γρ. *ὅς* ὡς ὀρθήν.

2, 13, 8 (σ. 33, 27) καὶ σκέπτεται, ὁ δὲ Περίλαος πείθεται

σκέπτεται ἔχει ὁ κώδιξ. Οἱ ἐκδῶται μετέγραψαν σιωπηρῶς τοῦτο εἰς σκήπτεται. Ἀντιθέτως ἐν τῷ χωρίῳ 3, 11, 4 κατωτέρω διόρθωσαν τὸν τύπον σκέπτεται εἰς σκήπτεται. Καὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ χωρία ἡ σημασία τοῦ σκέπτεται δὲν ἱκανοποιεῖ, ὅθεν καὶ ἡ διόρθωσις. Ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ὁ Hercher μετὰ τὸ σκήπτεται παρέχει ἔνδειξιν χάσματος· ὁ Dalmeyda προσέθηκε μὲν τι, ὁ δὲ Ζαγγογιάννης τε. Ἡμεῖς ἀποδεχόμενοι τὴν διόρθωσιν τοῦ σκέπτεται εἰς σκήπτεται γράφομεν μετὰ τὸ καὶ ἢ μὲν ταῦτα, ἦτοι καὶ ἢ μὲν ταῦτα σκήπτεται.

3, 2, 3 (σ. 36, 5) τῷ Ὑπεράνθῃ

Τὴν γραφὴν ταύτην τοῦ κώδικος δέχονται εἰς τὸ κείμενον αὐτῶν καὶ οἱ ἐκδῶται. Ἡμεῖς συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ Χαριτωνίδου διορθώσαντος τοῦτο εἰς Ὑπεράνθει, διότι κατὰ τὸ χωρίον 3, 3, 6 Ὑπεράνθους τὸ ὄνομα εἶναι γ' κλίσεως. Περί τῆς κλητ. ὦ Ὑπεράνθη 3, 3, 2 ἀντὶ Ὑπεράνθες βλ. Κ. Κόντου, Γλωσσικαὶ Παρατηρήσεις, ἐν Ἀθήναις 1882, σσ. 240 - 242.

3, 2, 4 (σ. 36, 8) ἐδυνήθημεν

Τὸν τύπον τοῦ κώδικος μεταγράφουν οἱ ἐκδῶται εἰς ἡδυνήθημεν. Δὲν πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ ὅμως, καθ' ἡμᾶς, ἡ παραδεδομένη γρ. ἐδυνήθημεν, ἥτις ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῦσι (βλ. Blaß - Debrunner/Funk, § 66, 3 καὶ 101) παραλλήλως πρὸς τὸν τύπον ἡδυνήθημεν. Πβ. προσέτι 1, 3, 1 ἐδύνατο 1, 7, 1 ἐδύνατο κ.τ.λ.

3, 2, 5 (σ. 36, 13) ἀγὴρ τῶν τὰ πρῶτα ἐκεῖ δυναμένων, ὅς ἐπὶ πλοῦτῳ καὶ περιουσίᾳ μέγα φρονῶν, Ἀριστόμαχος ἐκαλεῖτο

Οὕτως ἐν τῷ κώδικι. Οἱ Hercher καὶ Dalmeyda ὀβελίζον τὸ *ὅς* καὶ στίζουν δι' ἄνω στιγμῆς μετὰ τὸ φρονῶν. Ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι παραλειφθησομένου τοῦ μετὰ τὸ φρονῶν κόμματος, τὸ κείμενον τοῦ κώδικος ἔχει καλῶς.

3, 5, 9 (σ. 41, 16) καὶ προκομίσασα εἴκοσι μναῖς ἀργυρίου περιδέραιά τε αὐτῆς

Ὅρθως οἱ ἐκδῶται διορθοῦσι τὸν ἐσφαλμένον τύπον τοῦ κώδικος περιδέραιά τε εἰς περιδέραιά τε, ἀδικαιολογῶτως ὅμως τὸν τύπον αὐτῆς

εἰς αὐτῆς, διότι ἡ γρ. αὐτῆς, θεωρουμένη ὡς κτητικὴ ἀντωνυμία καὶ ἰσοδυναμοῦσα ἐνίστε, ὡς ἐνταῦθα, πρὸς αὐτοπαθὴ, εὐσταθεῖ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ¹.

3, 9, 4 (σ. 45, 11) *προσιούσι δὲ τοῦ τόπον ὁ κύριος τοῖς περὶ τὸν Ἰππόθον παροῦσα καὶ τις πρεσβυτὶς ἄρχεται διηγήματος, ἥ ὄνομα Χρυσίον*

Ταῦτα ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ κώδικι. Ἄλλ' οὕτως ὁ νοῦς τοῦ κειμένου εἶναι ἀσαφής. Ἀντὶ *προσιούσι* ὁ Hemsterhuis προέτεινε *προϊούσι*, ὅπερ ἐδέχθη καὶ ὁ Dalmeyda. Ἀντιθέτως ὁ Peerlkamp διώρθωσε τοῦτο εἰς *προϊόντος*, ὅπερ εἰσήγαγεν εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ ὁ Hercher. Ἐν συνεχείᾳ τὸν τύπον *τόπον* ὁ Cocchi μετέγραψεν εἰς *πότον*, ἐκκινῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος ἐκεῖ δείπνου (3, 9, 2). Ἐνταῦθα ὁμως δὲν πρόκειται περὶ συμποσίου δικαιολογούντος μακρὸν χρόνον καὶ πότον πολύν, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῆς ὅλης οἰκονομίας τῆς διηγήσεως (τὸ κύριον πρόσωπον τῆς μυθιστορίας, ὁ Ἀβροκόμης, δὲν μετέχει αὐτοῦ²). Τὴν διόρθωσιν ταύτην ἐδέχθησαν οἱ Hercher καὶ Dalmeyda. Εἴτα ὁ Cocchi ὠβέλισε τὸ *ὁ κύριος*, ὅπερ ἔπραξε καὶ ὁ Dalmeyda. Ἀντιθέτως ὁ Jacobs διώρθωσεν ὁ κύριος εἰς *εὐκαίρως*, ὅπερ ἐδέχθη ὁ Hercher. Τέλος τὸ καὶ ὠβέλισεν ὁ Jacobs, εἴτα δὲ καὶ οἱ Hercher καὶ Dalmeyda. Οὕτως ὁμως ἀπομακρυνόμεθα πολὺ τῆς χειρογράφου παραδόσεως. Ἡμεῖς, περιοριζόμενοι εἰς ὅ,τι ὁ κώδιξ παραδίδει, ἀποκαθιστῶμεν τὸ χωρίον ὡς κάτωθι: *Πρόσεισι δὲ τοῦ τόπου ὁ κύριος τοῖς περὶ τὸν Ἰππόθον παροῦσα δὲ τις πρεσβυτὶς ἄρχεται διηγήματος, ἥ ὄνομα Χρυσίον*. Περὶ τοῦ *πρόσειμι* πβ. τὰ χωρία: 3, 2, 3 *πρόσειμι τῷ Ὑπεράνθει* 5, 4, 7 *πρόσεισι δὲ τῷ ἱερῷ* καὶ Λόγγου 1, 19, 1 *πρόσεισιν αὐτῷ*. Δυσκολίαν βεβαίως περὶ τὴν κατανόησιν τοῦ κειμένου, ὡς φέρεται ἐν τῷ κώδικι, παρέχει τὸ *ὁ κύριος τοῦ τόπου*, ὅστις ἐμφανίζεται ὡς βωβὸν πρόσωπον. Αὕτη εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἴσως ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι διασφύζεται, ὡς γνωστόν, μόνον ἐπιτομὴ τῆς μυθιστορίας καὶ οὐχὶ τὸ ἀρχικὸν κείμενον αὐτῆς³.

3, 9, 7 (σ. 45, 25) *ἀναθορῶν*

Τὸν τύπον τοῦτον τοῦ κώδικος εἰσήγαγον εἰς τὸ κείμενον αὐτῶν οἱ

1. Bl. Blau - Debrunner/Funk, § 283, 3 καὶ 284. R. Kühner - B. Gerth, Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache. II 1, Hannover - Leipzig 1898³ (ἀνατύπ. Darmstadt 1963), σσ. 619 κέξ.

2. 3, 9, 3 *Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐδειπνοποιοῦντο, ὁ δὲ Ἀβροκόμης πάνν ἄνθρωπος ἦν καὶ αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐννῆς ὥρας ἔκλειε καὶ ἔκειτο οὐδὲν προσιέμενος*.

3. Περὶ τούτου βλ. K. Bürger, Zu Xenophon von Ephesos, Hermes 27, 1892, σσ. 36 - 67 καὶ τὸ ἄρθρον Xenophon von Ephesos τοῦ H. Gärtner ἐν RE 9,2, 1967 (B' σειρά), στ. 2072 κέξ.

Hercher καὶ Dalmeyda. Διορθωτέον ὅμως εἰς *ἀναθορῶν* (μετοχὴ ἐνεργ. ἁορ. β').

5, 1, 6 (σ. 58, 4) καὶ ὁμόσωμεν ἀλλήλοις πολλάκις ἤξειν καὶ μέχρι θανάτου

Τὸν τύπον ἤξειν τοῦ κώδικος διορθοῦσιν οἱ ἐκδότης εἰς *ἔξειν*, ὃ δὲ Hercher εἰς *στέρξειν*. Καθ' ἡμᾶς τὸ χωρίον ἔχει καλῶς (*ἤκειν* ἐνταῦθα σημαίνει «ἀνήκειν», πβ. Λεξικά). Ὁ νοῦς : «πολλάκις ὠρκίσθημεν, ὅτι ὁ εἰς θά ἀνήκει εἰς τὸν ἄλλον μέχρι καὶ τοῦ θανάτου». Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς σημασίας ταύτης εἶναι δυνατόν τὸ *ἤκειν* = «φθάνειν» ἐνταῦθα νὰ δικαιολογηθῇ : «πολλάκις ὠρκίσθημεν, ὅτι θὰ φθάσωμεν ὁμοῦ καὶ μέχρι θανάτου ἀκόμῃ». Πβ. ἐπίσης τὰ χωρία : 5, 10, 8 καὶ 5, 14, 1-3.

5, 2, 5 (σ. 60, 7) *σεμνήν τηρήσειν γάμων ἀγνήν*

Ὁ Cobet ἀντὶ τοῦ *σεμνήν* τοῦ κώδικος γράφει *ἡ μὴν*¹, ὅπερ εἰσήγαγεν εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ ὁ Hercher. Ἀντιθέτως ὁ Mitscherlich (καὶ ὁ Dalmeyda) ὀβελίζει τὸ *γάμων ἀγνήν*, ὡς γλῶσσημα τοῦ *σεμνήν* εἰσαχθὲν εἰς τὸ κείμενον. Ἡμεῖς προσθέτοντες καὶ μετὰ τὸ *τηρήσειν* διατηροῦμεν τὸ κείμενον τοῦ κώδικος, διότι ὁ συγγραφεὺς πολλάκις χρησιμοποιεῖ κατὰ πλεονασμὸν τοιαύτας φράσεις· πβ. 1, 11, 4 *ὁμόσωμεν ἑαυτοῖς, φιλιότην, σὺ μὲν ὡς ἐμοὶ μενεῖς ἀγνήν καὶ ἄλλον ἄνδρα οὐχ ὑπομενεῖς* καὶ 5, 5, 5 «ὦ κάλλος ἐπίβουλον» λέγουσα «ὦ δυστυχὴς εὐμορφία, τί μοι παραμένετε ἐνοχλοῦντα;»²

5, 4, 5 (σ. 61, 28) ἐρασθεῖς δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο πείθειν μεγάλα ὑπὸ σχροῦμενος· τελευταῖον δὲ κατήεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν· ὡς δὲ ἐγένοντο ἐν Μέρφει, ἐπεχείρησεν ὁ Πολύδης βιάζεσθαι τὴν Ἀνθίαν

Τὸ χωρίον ἀναντιρρήτως νοσεῖ. Ὁ Peerlkamp διορθοῖ τὰ δύο τελευταῖα κῶλα ὡς ἑξῆς : *τελευταῖον δὲ ὡς κατήεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐγένοντο δὲ ἐν Μέρφει, ἐπεχείρησεν ὁ Πολύδης βιάζεσθαι τὴν Ἀνθίαν*, ὅπερ ἐδέχθησαν οἱ Hercher καὶ Dalmeyda. Ἡμεῖς συμφωνοῦντες μετὰ τοῦ Peerlkamp ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέρω διόρθωσιν προτιμῶμεν, ὅπως τὸ τρίτον δὲ διορθωθῇ εἰς *τε*, ἥτοι *τελευταῖον δέ, ὡς κατήεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐγένοντό τε ἐν Μέρφει, ἐπεχείρησεν ὁ Πολύδης βιάζεσθαι τὴν Ἀνθίαν*. Ἐνταῦθα δηλ. τὸ *τε* συνδέει τὴν δευτερεύουσαν χρονικὴν πρότασιν (*ἐγένοντό τε ἐν Μέρφει*) μετὰ τῆς πρώτης (*ὡς κατήεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν*).

1. Novae lectiones quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. Lugduni - Batavorum 1858, σ. 646.

2. Περὶ τοῦ χωρίου τούτου βλ. A. Papanikolaou, Chariton und Xenophon von Ephesos. Zur Frage der Abhängigkeit, Χάρης Κ. Ι. Βουρβέρη, Ἀθήναι 1964, σ. 314.

5, 9, 3 (σ. 68, 11) εἶπετο δὲ αὐτῷ μειράκιον τῶν εἰς Σικελίαν εὖ γεγονότων

Ὁ Cobet καὶ οἱ μετ' αὐτὸν θεωρήσαντες τὴν φράσιν εἰς Σικελίαν ἡμαρτημένην διώρθωσαν εἰς ἐν Σικελίᾳ. Ἡ παραδεδομένη γραφή βεβαίως δὲν εἶναι δόκιμος, ἀλλ' ἐν τῇ Κοινῇ συχνάκις ἀπαντᾷ ἐπὶ στάσεως ἢ πρόθ. εἰς ἀντὶ τῆς ἐν. Παρ' αὐτῷ τῷ Ξενοφῶντι τῷ Ἐφεσίῳ εὗρηται ἡ εἰς ἐπὶ στάσεως ἀντὶ τῆς ἐν ἢ ἐπὶ, ὡς ἐπίσης ἡ ἐν ἐπὶ κινήσεως ἀντὶ τῆς εἰς¹. Πβ. 1, 10, 7 ἔκειντο εἰς γῆν ἀθυμοῦντες 2, 12, 1 πολλὰ διαπραξαμένην κατὰ εἰς ἀργὸν οἰκεῖν ἐκελεύσαμεν 3, 11, 1 οἱ δὲ λησταὶ τὴν Ἀνθίαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν παρέδωκαν ἐμπόροις πολὺ λαβόντες ἀργύριον. Πβ. τὸ ἀντίθετον ἐν τῷ χωρίῳ 2, 12, 2 ἔλθων οὖν ἐν τῷ ἀργῷ ἔνθα μετὰ τοῦ αἰπόλου ἡ Ἀνθία διέτριβεν. Ὅθεν τὸ ἀνωτέρω χωρίον δὲν δεῖται διορθώσεως.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

1. Βλ. Blaß-Debrunner/Funk, § 205 καὶ Papanikolaou, ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 61 κέξ.